

MAROILE SEMINI

8SH-32
541

RE
DHE
RREZE

NOVELË

891.983-32

5

541.

ARQILE SEMINI

RE DHE RREZE

(Novelë)

48662 2323

KLUBI I E SHTEPIËS
GJYKOLASHTER

SHTËPIA BOTUESE «NAIM FRASHËRI»

NË VEND TË HYRJES

Në këtë novelë bëhen përpjekje për të dhë-në ndikimin e madh që ushtroi në lëvizjen revolucionare të vendeve të ndryshme qëndrimi i vendosur i Partisë së Punës së Shqipërisë në mbrojtje të marksizëm-leninizmit, kundër sulmeve të hapura të revolucionistëve modernë dhe, në radhë të parë, të atyre sovjetikë. Ngjarjet janë jetuar nga autori. Ato zhvillohen në një vend kapitalist rrëth viteve 1961-62 pas sulmit të hapur që bëri Hrushovi nga tribuna e Kongresit XXII të PK të BS, në tetor të 1961, kundër PPSH.

Militantët komunistë, në kohën që udhëheqja e partisë së tyre po rrëshqiste drejt llumit revolucionist, në fjalimin e shokut Enver Hoxha, të mbajtur me rastin e 44-vjetorit të Revolucionit të Tetorit dhe 20 vjetorit të themelimit të PPSH, gjetën të vërtetën marksiste-

-leniniste. Ngjarjet e novelës përshkruajnë luttën, përpjekjet e para të militantëve marksistë-leninistë në këtë vend kapitalist për të mbrojtur kauzën e klasës punëtore.

Nga autori

NË SPITAL

E dija që do të mbaroja në spital me rrugën që kisha marrë. Nuk munda t'i bëja ballë grushtit që më dha jeta: zhgënjim për fejesën me Pol Tenienin; shqetësim për pérçarjen e familjes në dy kampe politike kundërshtare, nga njëra anë babai me motrën, në anën tjetër vëllai. Unë kërkoja rrugën time, dashurinë time të vërtetë. Kjo gjë ishte shumë e vësh-tirë. Kisha parasysh kushtet në të cilat jetova: shogërinë borgjeze me ligjet e sajë të tmerrshme. Përveç kësaj duhej të zgjidhja në do të mbaja anën e babait apo të vëllait. E kuptoja se me asnjaniësinë time nuk mund të vazhdoja gjatë. Prandaj thoshja se, duke u shtruar në spital, do të kisha kohë të mendojta për hallet që më kishin zënë derën. Megjithatë, kur kalova para dy muajsh një krizë të lehtë në zemër me origjinë nervore e mjekët më këshilluan të shtroheshë në spital, unë kundërshtova. Spitali më dukej i mërzitshëm si lurg. Kështu thoshin! Në atë kohë nuk njihja as njërin as tjetrin. Kisha frikë vetëm mërzitjen. Kjo mund të më sëmurte më keq. Mirëpo xha Morisi ose Albanezi – siç e thërrisnim

në shtëpi — nguli këmbë që të shtrohesha. Më në fund ndoqa këshillën e tij, u shtrova në spitalin e studentit.

Më vunë në një dhomë me Mari-Terezën. Kjo ishte një vajzë e dashur, por e bezdissime. Mua më dukej kështu, se e mora për ters që në fillim. Nuk i honepsja dot ca teke e mënyra të saja të një mikroborgjezeje mendjelehtë. Dhe me këtë sy e pashë për aq kohë sa ndenja me të në një dhomë. Megjithatë gjeta mënyrën për të ngushulluar veten, që rashë me një shoqe të tillë: Mari-Tereza u bë shkak që unë të njihesha me Izidor Romelon....

Një ditë u zgjova heret në mëngjez, më herët se zakonisht. Më dhimbte koka. Thashë të hapja dritaren... Jashtë binte dëborë. Vetëm panorama e bardhë nuk më kënaqte. Desha që ajri i ftohtë i dëborës të hynte në dhomë. Kjo do të më qetësonte. Ky mendim m'u ngul në kokë. Mirëpo Mari-Tereza po flinte. Nuk mund ta zgjuaja. S'mund ta hapja dritaren pa lejen e saj. Ajo kurrë s'më kish thënë se duhej t'i merrja leje për këtë gjë. Prapëseprapë prania e saj nuk më lejonte të hapja dritaren. Ahere u nevrikosa më keq...

E shfreva dufin e inatit me veten....

Zbrita me rrëmbim nga shtrati. Vesha robde-shambrin, mora sendet e tualetit dhe frymën e mbajta në banjë. Të sëmurët akoma s'ishin zgjuar. Heshtja e spitalit i ngjante heshtjes së varrit. Këtë gjë unë e dalloja vetëm ahere kur zgjohesha më herët se të tjerët... Në sallën e banjës isha vetëm. Shkova para pasqyrës, rregullova flokët me dorë dhe po vështroja me imtësi tiparet e fytyrës. Ngela e pakënaqur nga fytyra ime: aty nuk shprehej gjithë forca dhe dufi i ndezur i shpirtit. Shumë keq!.. Me

sy gjysmë të mbyllur, kërkoja diçka në një sfond të përfytyruar (Mari-Terezën të përqafuar me një djalë), por dëshira e egër nuk ma trubullonte fantazinë e qartë që të më shkëpuste nga realiteti. Këtë gjë e kërkoja me ngulm vetëm e vetëm që të justifikoja dyshimet, që më kishin pushtuar, për marrëdhënjet që kish Mari-Tereza me një të sëmurë të katit të katërt. E pashë që po vrisja mendjen kot me iluzione dhe dëshira të paqarta... Hyra në një nga ndarjet me dush. U zhvesha. Zgjata dorën nga rubinetat. Një afsh i vakët më mbuloi nga sipër. Ngrita fytyrën drejt dushit dhe mora një copë herë frymë thellë, shumë thellë, derisa u ngopa. Pastaj u fërkova mirë me sfyngjer, u shplava përsëri me ujë të nxeh të dhe aty për aty e ndjeva veten mirë, të lehtësuar, të kënaqur. Kur dola nga dushi, u fshiva dhe shkova para pasqyrës për të kreher leshrat. Faqet më ishin bërë flakë nga të nxehtit. Më dukej sikur një avull i hollë trëndafilë ngrihej nga faqet e mia. Në ato çaste ndjeja vetëm mirësi, ëmbëlsi për jetën, ndjeja vetëm dashuri të pastër. Dhe papritur, si në mjegull, më doli në pasqyrë (që ish veshur me avull) fytyra e një djali. Më rrahu zemra, ktheva kokën. Një djalë i panjohur rrinte prapa meje pa lëvizur, me një peshqir të madh hedhur në sup. Më vështronte me qetësi. Unë s'e kisha ndjerë kur kish hyrë. E shikova disa çaste dhe instinktivisht e kuptova se i panjohuri i heshtur po më tërhiqte.

— Mirë mëngjezi! — i fola unë.

Ai vuri buzën në gaz. M'u përgjegj me sy.

Mua m'u rrënqeth mishtë. Një ide e çmendur më shkrepri në kokë.. «Mos është ky njeriu që kërkoj?! Duket djalë simpatik, me shprehje të veçantë,

me botë të brendshme misterioze?!» Kështu m'u duk me pamjen e parë. I hodha një vështrim të fortë dhe për një çast pandeha se ja vodha zemrën. Pas kësaj desha të largohesha si një sorrë grabitqare. Ai s'më la, më kapi nga krahu.

— Si ju quajnë? — më pyeti.

— Zhaklinë Monor.. Po juve?

— Izidor Romelo — më tha ai dhe më shikoi me sy të ndezur.

— Në ç'dhomë?...

Izidori nuk më la të vazhdoja:

— Ikni tani, do të kemi rast të njihemi më mirë!

Unë e pëershëndeta dhe u largova kokulur.

U ngjita në dhomë pa u nxituar. Hyra brenda. Mari-Tereza flinte akoma. Shumë mirë që ajo finte!. . Zemra më gufone nga një gaz dehës, që s'e kisha provuar asnjëherë më parë. E ndjeva veten të lumtur (të paktën për disa çaste). E pata mendjen në vend e thashë me vete: «Ja se ç'na qënka lumtëria: një gaz dehës, i paqartë, një kënaqësi që buron nga ndjenja kontradiktore... Për rastin tim kështu është, për të tjerët nuk e di!». . Ç'është e vërteta, në ato çaste pata frikë nga gazi i lumtërisë. Një forcë e panjohur më shtynte drejt dritares të fluturoja; kërkoja hapësirë. Shkurt: pata frikë se mos bëja ndonjë marrëzi. Prandaj shkova përsëri në shtrat, u shtriva dhe mbulova kokën me batanie.

Pasi u qetësova pak, i dhashë karar punës që t'i shikoja ngjarjet me gjakftohtësi. Kështu mund të isha më e arësyeshme. . . Duhej t'i shikoja gjérat me imtësi. Ishte fjala për momentet kryesore të jetës sime, sidomos të viteve të fundit. . . .

Babai im kish qënë punëtor. E vranë gjermanët

gjatë luftës së dytë botërore. Nëna vdiq nga zemra pesë vjet më vonë. Ahere lufta kish mbaruar. Babai nuk më kujtohet fare. Kur isha e mitur më thoshin se ai kish dhënë jetën për atdheun; e quanin patriot. Këtë gjë unë s'e kuptoja, por ngushë-llohesha. Thoshja se babai im kish qenë njeri i mirë, ngaqë për të flisnin me respekt. Mua aq më duhej. Tmerret e luftës i lidhja gjithmonë me vrasjen e tim ati. Tani babai më kujtohet vetëm në ato raste kur bëhet fjalë për luftën... kurse nënën e kam të gjallë para syve. Ajo ishte e mirë dhe e dashur me mua. Albanezi më thotë shpeshherë se unë i njaj shumë asaj nga pamja dhe karakteri. Vetëm kaq më la nëna, asgjë tjetër, asnjë mbështetje.

Të ngelësh jetime qysh në moshën e mitur, është një fatkeqësi e madhe. Kështu thonë. Kështu mund të jetë për të tjerët. Për mua jo. Mbështetjetë do të jetojnë, do të rriten. Dhe me kohë sikur e harrojnë të kaluarën. Bashkë me të dhe prindërit. Për ta ngel një kujtim plot mall, që në moshën e rritur kthehet në respekt për njerëzit që u dhanë jetën. Vetëm kaq bënë ata, prindërit. Por kjo nuk mjafton. Është më vështirë të jetosh se satë dalësh në jetë. Nën këtë prizëm, kujdestari bëhet njeriu më i dashur, më i nevojshëm. Prandaj ndjen detyrime të mëdha karshi tij.

Moris Periéja dhe babai kishin qenë shokë të ngushtë. Miqësia e tyre ishte e vjetër, e çuditshme, miqësi punëtorësh. Një miqësi e tillë mund të lindë vetëm mbi bazat e interesave të klasës punëtore. Dikur unë s'e kuptoja këtë gjë, por e pranoja, e respektoja. Për hir të kësaj miqësie unë gjeta strehë në

shtëpinë e xha Morisit dhe u rrita, mbase, më mirë se sa do të isha rritur te prindërit e mi.

Unë isha fëmija e tretë në familjen e xha Morisit. Fëmija e madhe ishte djalë, Zherari; e vogla vajzë, Luiza. Që të dy më të mëdhenj se unë nga mosha. Xha Morisi ishte martuar me një gjermane, që banonte prej kohe në vendin tonë. Historinë e martessës së tyre s'e mësova dot, ajo ngeli mister për mua dhe për Zherarin me Luizën. Xha Morisi shkonte shumë keq me të shoqen. Megjithatë ata jetonin bashkë. Edhe këtë gjë s'arrija ta merrja vesh. Nganjëherë thoshja se faji ishte i nënës së Zherarit. Xha Morisit s'i hidhja kurrë faj, se atë e doja. Por në këtë ngatërresë kishte dicka të panjohur pér mua, që më bënte të rrija asnjanëse. Gruaja ishte lidhur me të birin, xha Morisi me të bijën. Që të dy kishin nga një ndjenjë dobësie karshi fëmijëve të tyre, të cilët kishin marrë anë të kundërta. Xha Morisi ishte zemërgjërë, e shoqja ishte e pamëshirshme, prandaj e tregonte haptazi dashurinë e saj pér të birin dhe ftohtësinë ndaj së bijës. Karshi meje nëna e Zherarit ishte e sjellshme, por jo e ngrohtë. Me edukimin tim u muar vetë xha Morisi. Ai linte kokën pér mua. Kjo gjë më ngrohte zemrën, më rritte çdo ditë. Por dashuria e tij më trembte nganjëherë. Pandeja se shkaku i grindjes së xha Morisit me të shoqen isha unë... Grindja në familje mori fund me vdekjen e nënës së Zherarit para gjashtë vjetve. Ne jetuam një periudhë të gjatë në qetësi, rë harmoni të plotë. Grindja e dytë plasi para pak kohe midis xha Morisit dhe të birit....

Kështu u rrita: pa andralle dhe me sedër të përkëdhelur.. Në moshë fare të re u ndodha përballë një prove të jetës. Që në vitet e para të liceut rashië